

THE BRAGGE COLLECTION OF CLAYPIPES.

Het is al weer enige tijd geleden dat ik voor de tweede keer het British Museum in Londen bezocht om de Bragge kleipijpencollectie te bezichtigen. Men vroeg mij om enige toelichting betreffende de Hollandse pijpen in de collectie, met name de dateringsmethode, de diverse voorkomende typen, de verklaring van een aantal merken alsmede de vertaling van teksten op pijpen en tabaksdozen.

Het British Museum heeft de collectie beschreven in een inventaris maar verder is er eigenlijk nog niet veel meegedaan.

Tot op heden wisten slechts weinigen van het bestaan van deze collectie; dit artikel is dan ook bedoeld om er iets meer bekendheid aan te geven.

De collectie werd bijeengebracht door William Bragge, geboren te Birmingham op 31 mei 1823 als zoon van een juwelier.

Van beroep was hij bouwkundig ingenieur en construeerde o.a. de eerste spoorwegverbinding in Brazilië, van Rio de Janeiro naar Petropolis.

De collectie bevat in totaal 1105 nummers, waarvan 712 Engelse en 393 Hollandse pijpen.

Dit is echter een fractie van de oorspronkelijke 13000 pijpen, bijeengezocht uit alle landen van de wereld.

Bragge heeft de pijpen met fijn ijzerdraad op kaarten van karton bevestigd, genummerd, de vindplaats vermeld en zo mogelijk de naam van de fabrikant.

Bij een aantal 17e eeuwse Engelse pijpen gaf dit weinig problemen, want van het hielmerk kon men dikwijls de volledige naam en soms ook het jaartal aflezen. Dit verschijnsel komt overigens bij Engelse pijpen meer voor dan bij de Hollandse. Er zijn bij ons slechts enkele exemplaren bekend die de naam voluit op de steel hebben staan. (zie o.a. Vijftig 17e eeuwse pijpen, door D.Düco, monografieën over pijpen nr 2, ICON, Amsterdam. Pijpelijntjes, jaargang III, nr 4. ICON, Amsterdam. Pas in de achttiende eeuw wordt het vermelden van namen op de steel een algemener verschijnsel.

Gedurende zijn leven heeft Bragge een kleine collectie overgenomen van de weduwe van een arts. Deze had alle pijpen getekend en beschreven in een klein notitieboekje. Ook werden verscheidene pijpen door diverse vindsters aan hem geschonken.

Bragge publiceerte 2 particulier gedrukte catalogi betreffende boeken over tabak, genaamd: "Bibliotheca Nicotiana", 1874 en 1880.

Enkele jaren voor zijn dood werd zijn collectie geïllustreerde manuscripten bij Sotheby's geveild voor het bedrag van £ 12.272.00. (1878)

In februari 1882 werd zijn collectie (13000 pijpen) geveild.

De opbrengst hiervan was £ 4.000.00. Bragge stierf op 6 juni 1884.

In de collectie Hollandse pijpen bevinden zich enige topstukken die Bragge op kaart heeft beschreven van de Firma P. van der Want Gz. in Gouda.

De pijpen werden vervaardigd ter gelegenheid van het 3e eeuwfeest van de bevrijding van Den Briel uit handen van de Spanjaarden (1872).

Zie de afbeeldingen op de volgende bladzijde.

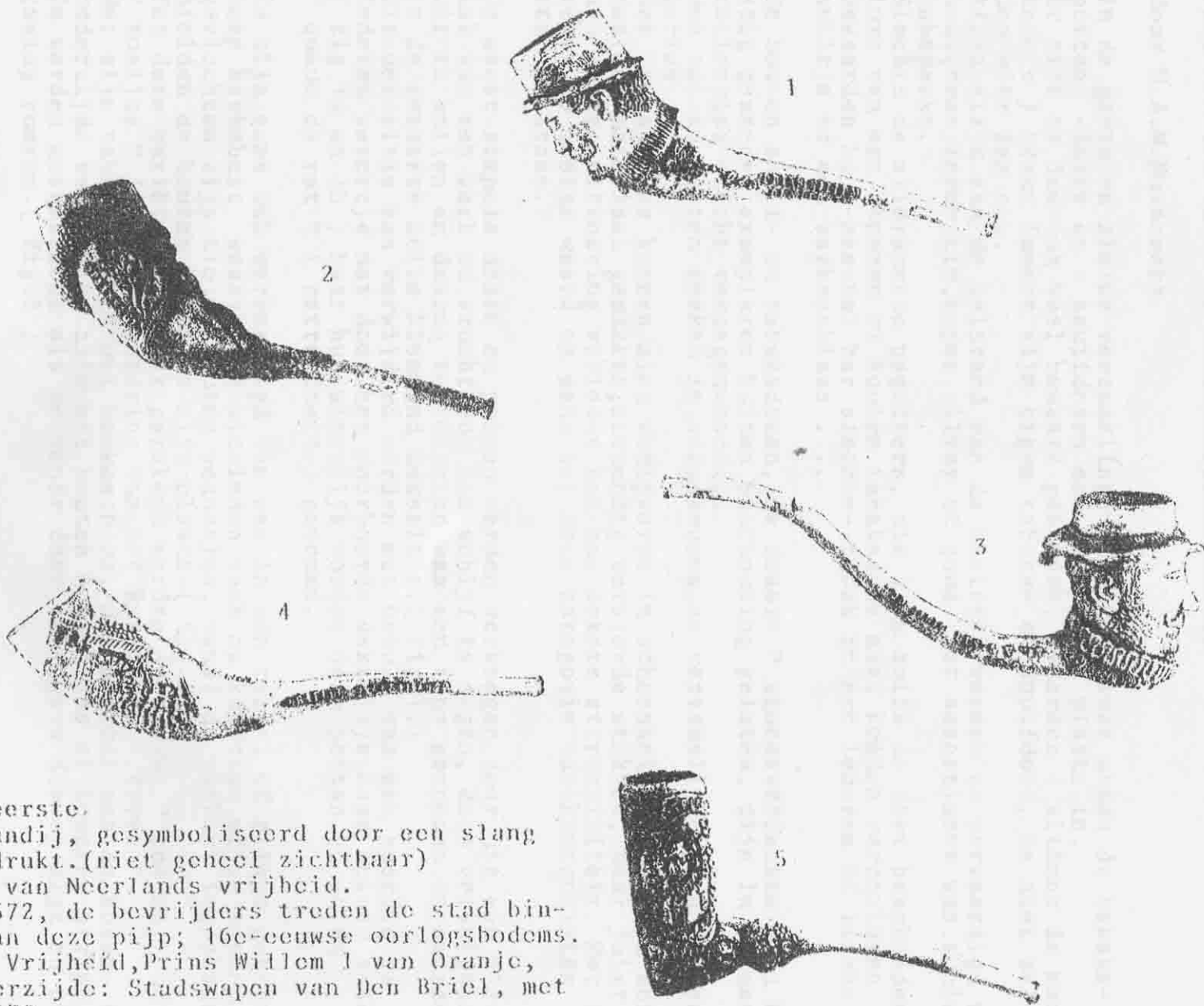
Tot slot wil ik vermelden dat de collectie niet openbaar in het museum tentoongesteld is.

Men kan de collectie bezichtigen op aanvraag van te voren en dan alleen op werkdagen indien de werkzaamheden dit toelaten.

P.J.G. Tengnagel.

BRITISH MUSEUM.

FOTO:

1. Prins Willem den eerste.
2. Spaansche Dwingelandij, gesymboliseerd door een slang die een vogel verdrukt. (niet geheel zichtbaar)
3. 300-jarig bestaan van Neerlands vrijheid.
4. Brielle 1 april 1572, de bevrijders treden de stad binnen. Achterzijde van deze pijp; 16e-eeuwse oorlogsbodems.
5. De cersteling der Vrijheid, Prins Willem 1 van Oranje, 1 april 1572. Achterzijde: Stadswapen van Den Briel, met jaartal 1 april 1572.